

Jolanta Gwioździk

II Konferencja Naukowa "Lublin a książka - centrum i peryferie", (Lublin, 5-6 listopada 2009 roku)

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 3-4/3/4, 97-100

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JOLANTA GWIOŹDZIK
*Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytetu Śląskiego*

**II KONFERENCJA NAUKOWA
LUBLIN A KSIĄŻKA - CENTRUM I PERYFERIE
(LUBLIN 5-6 LISTOPADA 2009 ROKU)
INSTYTUT BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ UMCS,
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W LUBLINIE,
MUZEUM LUBELSKIE W LUBLINIE**

Wielospektową tematykę funkcjonowania książki w Lublinie podjęto już na konferencji naukowej, z okazji obchodów 50-lecia Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS) i 95-lecia Biblioteki im. H. Łopacińskiego w Lublinie (Lublin-Pszczela Wola 6-7 listopada 2002 roku). Problemy drukiarstwa, edytorstwa, czytelnictwa, bibliofilstwa, księgarstwa, a także działalności autorów, związanych z tym miastem i regionem, okazały się tak ważne i budzące zainteresowanie przedstawicieli różnych środowisk naukowych (A. Krawczyk, E. Józefowicz-Wisińska red., 2004), że kontynuowano tę tematykę na drugiej konferencji naukowej: *Lublin a książka - centrum i peryferie* (Lublin 5-6 listopada 2009 roku). Zaproszeni pracownicy nauki z wielu ośrodków akademickich w kraju, a także bibliotekarze omawiali różne zagadnienia księgoznawcze, traktując Lublin jako miejsce centralne dla administracji świeckiej i religijnej, z uwzględnieniem publikacji pochodzących z innych obszarów, a dotyczących ziemi lubelskiej i jej stolicy. Konferencję z okazji 35-lecia studiów bibliotekoznawczych na UMCS zorganizował Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej UMCS, wspólnie z Archiwum Państwowym w Lublinie i Muzeum Lubelskim w Lublinie, pod patronatem Jego Magnificencji Rektora UMCS prof. dr hab. Andrzeja Dąbrowskiego i Prezydenta Miasta Lublin dr. Adama Wasilewskiego.

Obrady plenarne w szacownej Galerii Malarstwa Muzeum Lubelskiego¹ 5 listopada 2009 roku otworzył JM Rektor UMCS, a następnie Prezydent Miasta Lublina podzielił się swoimi refleksjami, dotyczący-

¹ Dokumentacja fotograficzna zob. galeria http://www.umcs.lublin.pl/articles.php?aid=5307&mid=68&mref=14305_23350_28037

mi tematyki konferencji. Dyrektor Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS, Maria Juda, w rysie historycznym *Trzydzięści pięć lat bibliotekoznawstwa na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej* omówiła kształtowanie się i perspektywy kierunku na tej Uczelni². Następne trzy wystąpienia odnosiły się do książek lubelskich w Państwowej Bibliotece Rosji (Tatiana Dołgodrowa, Państwowa Biblioteka Rosji w Moskwie), księgozbioru lubelskich dominikanów w Sankt-Petersburgu (Irena Wodzianowska Instytut Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego) i postaci Pawła Ettingera - Lublinianina w Moskwie - wszechstronnego kolekcjonera, znawcy sztuki i propagatora kultury polskiej (Hanna Łaskarzewska, Biblioteka Narodowa w Warszawie). Przewidziany w programie referat Jerzego Starnawskiego z Polskiej Akademii Umiejętności (*O niektórych wydawnictwach naukowych w Lublinie i w Zamościu w dwudziestoleciu międzywojennym*) zostanie zamieszczony w publikacji, gromadzącej materiały z konferencji. Ostatni tekst, autorstwa Jana Gurby, Zbigniewa Józwicka i Antoniego Dudka, prezentował dzieje i inicjatywy Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki (1926-2009), a poszczególne obiekty można było zobaczyć na towarzyszących konferencji wystawach w Czytelni czasopism Biblioteki Głównej UMCS (*Archiwalia kapituły Orderu Białego Kruka ze Słonecznikiem* i *Rara et curiosa w zbiorach Zbigniewa Józwicka oraz Druki bibliofilskie Antoniego Dudka*).

Kolejne obrady pierwszego dnia konferencji zorganizowano w dwóch sekcjach, w pomieszczeniach Wydziału Humanistycznego UMCS oraz Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS.

W pierwszej sekcji przewidziano omówienie dawnych tekstów i druków, związanych z Lublinem i Lublinianami, jak okolicznościowych druków weselnych z XVII wieku (Anna Nowicka-Struska, Instytut Filologii Polskiej UMCS), druku trynitarского z roku 1788, ukazanego w aspekcie krytyki francuskiego oświecenia (Antoni Krawczyk, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS), normatywnych poradników Sebastiana F. Klonowicza i Wojciecha Bystrzonowskiego, ukazujących „dworne” zachowanie się młodzieży (Halina Wiśniewska, Instytut Filologii Polskiej UMCS) czy *Traktatu o doskonałym uspokojeniu duszy w Bogu* – nieznanego druku lubelskiego, znalezione w makulaturze okładkowej rękopisu (Iwona Kasiura, Biblioteka

² Publikacje pracowników Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS zostały zaprezentowane na wystawie w nowym budynku Humanistyki, w hallu obok Biblioteki Wydziałowej.

Uniwersytecka KUL). Następne trzy teksty poświęcono przeglądowi lubelskich przewodników turystycznych (Jadwiga Jaźwierska, Biblioteka Uniwersytecka KUL), Lublinianom w *Słowniku Pracowników Książki Polskiej* (Małgorzata Rzakdowolska, Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego) oraz działalności w latach 1913-1939 Lubelskiego Towarzystwa Muzycznego im. H. Wieniawskiego, udokumentowanej w „Głosie Lubelskim” (Joanna Biegalska, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina).

Sekcja druga była poświęcona dziejom rękopiśmiennej i drukowanej książki w Lublinie. Ewa Zielińska (Instytut Historii UMCS) szczegółowo omówiła interesujący zabytek kultury rękopiśmiennej - tekst Mikołaja Krystynowica z Lublina z roku 1447 (BJ 5230). Joanna Panasiuk (Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej) przedstawiła zawartość rękopisu karmelitańskiego, przechowywanego w archiwum Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Jolanta Gwioździk (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego) zaś podjęła problematykę lektury lubelskich karmelitanek. Roland Preis (Instytut Historii Kościoła KUL) zaprezentował dwie edycje lubelskiego modlitewnika, a Ewa Anna Żukowska - powstanie i działalność drukarni jezuickiej w Lublinie. Ostatnie dwa teksty odnosiły się do zasobu Archiwum Państwowego w Lublinie: Anny Dymmel (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS) dotyczył źródeł archiwalnych do badań czytelnictwa w Lublinie XIX – XX wieku, Romana Kusyka (Archiwum Państwowe w Lublinie) - digitalizacji zbiorów tej instytucji.

Drugi dzień obrad również zorganizowano w dwóch sekcjach. W pierwszej omówiono prywatne i instytucjonalne księgozbiory: Lubelskiego Towarzystwa Dobroczynności (Joanna Szady, Instytut Historii KUL), Dworku Wincentego Pola w Lublinie (Magdalena Janiuk, Zespół Szkół w Puchaczowie), Pawła i Heleny z Brezów Rolandów z Żabiej Woli (Elżbieta Wierzbicka, Archiwum Państwowe w Lublinie), Konrada Bielskiego (Anna Michałkiewicz, Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie), Marii i Jerzego Kuncewiczów w zbiorach Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie (Katarzyna Szast), a także bibliotekę Archiwum Państwowego w Lublinie w latach 1918 – 2008 (Zofia Jakóbczak, Archiwum Państwowe w Lublinie) i najstarszy księgozbiór biblioteczny w Zespole Szkół im. Hr. Kajetana Kickiego w Sobieszynie (Marzena Król).

Sekcja druga dotyczyła różnych aspektów obecności Lublina i Lublinian w kulturze książki, a także samych książek i bibliotek z tego terenu. Przedstawiono: problem popularyzacji Lublina we francuskojęzycznym czasopiśmie szwajcarskim „L’Aigle Blanc” z 1918 roku (Norbert

Gabrylewicz), książki z niemieckiego obszaru językowego w zbiorach Biblioteki Głównej UMCS (Krystyna Hudzik), działalność Muzeum Literackiego im. Józefa Czechowicza jako przyczynek do historii przywracania pamięci Józefa Łobodowskiego (Ewa Łoś, Muzeum Literackie im. J. Czechowicza w Lublinie), promocję idei Soboru Watykańskiego II w Bibliotece Uniwersyteckiej KUL (Grażyna M. Wilczyńska, Biblioteka Uniwersytecka KUL), teatr lubelski w publikacjach książkowych XIX i XX w. (Stefan Kruk, Instytut Filologii Polskiej UMCS), lekarzy lubelskich jako „bohaterów” i autorów książek (Eugenia Łoch, Instytut Filologii Polskiej UMCS), problematykę bibliologiczną na łamach *Kalendarza Lubelskiego* z lat 1958-1970 (Małgorzata Gorczyńska, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS) oraz propagandę w pracy z czytelnikiem na przykładzie działalności Biblioteki Domu Kultury Kolejarza w Lublinie w latach 1950-1961 (Agnieszka Prymak-Lewtak, Irena Rajchert, Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie).

Przez wieki Lublin, o którym wzmianki pochodzą z 1198 roku, był jednym z najważniejszych miast Rzeczypospolitej Obojga Narodów, a obecnie kandyduje do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury. Korzystne położenie na szlakach handlowych, na styku kultu Zachodu i Wschodu, a także bogata historia polityczna i wyznaniowa miasta oraz regionu sprawiła, że jest to niezwykle interesujący obszar badawczy dla bibliologów, co potwierdziły obrady II konferencji naukowej *Lublin a książka - centrum i peryferie*.

Bibliografia

Krawczyk A., Józefowicz-Wisińska E. (red.) (2004), *Lublin a książka: materiały z konferencji naukowej zorganizowanej z okazji 50-lecia Wydziału Humanistycznego UMCS i 95-lecia Biblioteki im. H. Łopacińskiego w Lublinie (Lublin-Pszczela Wola 6-7 listopada 2002 roku)*. Lublin: Lubelskie Towarzystwo Naukowe.